

Życiorys gen. Stanisława Maczka

125 lat temu w dniu 31 marca 1892 roku w Szczercu pod Lwowem urodził się jeden z najwybitniejszych polskich dowódców. W 1910 roku, po ukończeniu gimnazjum w Drohobyczu, przeprowadził się z rodziną do Lwowa. W latach 1910–1914 studiował filozofię i filologię polską na Uniwersytecie Lwowskim. Wstąpił do Związku Strzeleckiego i odbył szkolenie wojskowe.

Podczas I wojny światowej wcielony został do armii austro-węgierskiej i wysłany na front włoski. Tam, po ukończeniu Szkoły Oficerów Rezerwy III Korpusu, został dowódcą plutonu w 3. pułku Piechoty Obrony Krajowej w Grazu. W czerwcu 1915 roku został przeniesiony do elitarnego 2. Pułku Tyrolskich Strzelców Cesarskich. W grudniu tego samego roku został skierowany na front włoski. Awansował na stopień podporucznika i dowódcę kompanii. Wstąpił się licznymi akcjami, za które otrzymał odznaczenia austriackie. W lutym 1918 roku został ranny i trafił do szpitala we Wiedniu. Po jego opuszczeniu otrzymał trzymiesięczny urlop, podczas którego ukończył studia. Wrócił do armii, ale 11 listopada 1918 roku zdezerterował. Udał się do Krosna, gdzie 14 listopada wstąpił do Wojska Polskiego. W czasie wojny z bolszewikami brał udział w obronie Lwowa, jako dowódca Batalionu krośnieńskiego w randze porucznika. Odnosił sukcesy w bitwach pod Ustrzykami, Chyrowem i Felsztynem. W kwietniu 1919 roku dowodził lotną kompanią wchodzącą w skład 4 Dywizji Piechoty Generała broni Franciszka Aleksandrowicza. Brał udział w wojnie polsko bolszewickiej w stopniu majora dowodząc Batalionem Szturmowym wchodzącym w skład I Dywizji Kawalerii Generała Juliusza Rómła. Bronił swojego ukochanego Lwowa o którym następnie przebywając już na emigracji mówił: „Każdy z nas ma dwie ojczyzny. Jedną wielką, w tym wypadku Polskę, drugą małą – tam, gdzie się urodził i wychował. W moim wypadku tą drugą dla mnie jest Lwów. Tam pojechać nie mogę, więc po co jechać?”.

Po I wojnie światowej kapitan Stanisław Maczek pozostał w wojsku. 3 maja 1922 roku został zweryfikowany na stopień majora. Początkowo służył w 26. Pułku Piechoty we Lwowie. W latach 1923-1924 był słuchaczem rocznego Kursu Doszkolenia w Wyższej Szkole Wojennej w Warszawie. Z dniem 15 października 1924 roku, po ukończeniu kursu i uzyskaniu tytułu naukowego oficera Sztabu Generalnego, przydzielony został do Oddziału II Sztabu Generalnego WP. W latach 1924-1927 kierował Ekspozyturą Nr 5 we Lwowie. 1 grudnia 1924 roku uzyskał awans do stopnia podpułkownika z dniem 15 sierpnia 1924 roku i 85. lokatę w korpusie oficerów piechoty. Po odbyciu stażu na stanowisku zastępcy dowódcy 76 Lidzkiego Pułku Piechoty

Zespół Szkół Samochodowych i Mechatronicznych

ul. Przybyszewskiego 73/75
93-126 Łódź

telefon: 42 - 681-13 - 83
e-mail: zspnr22@wp.pl
witryna: www.zsp22.pl
www.zssim.pl

---

otrzymał przydział na stanowisko dowódcy 81Pułku Strzelców Grodzieńskich, które pełnił w latach 1929-1935. Na stopień pułkownika został awansowany z dniem 1 stycznia 1931 roku. Od 1935 roku przez trzy lata pełnił funkcję dowódcy piechoty dywizyjnej 7 Dywizji Piechoty w Częstochowie. W 1938 roku objął dowództwo 10 Brygady Kawalerii, pierwszej polskiej jednostki zmotoryzowanej.

Szlak bojowy żołnierzy Maczka uznawany jest za jedną z najbardziej bohaterskich i najpiękniejszych kart w historii wojska polskiego. We wrześniu 1939 roku brygada dowodzona przez Maczka, znakomicie manewrując, opóźniła działania całego niemieckiego korpusu pancernego. „Sposób prowadzenia przez Maczka walki został uznany za taktyczne osiągnięcie wojsk polskich w kampanii 1939 r.” „Już wtedy przez podwładnych nazywany jest bacą, ze względu na opiekuńczy stosunek do żołnierzy” Doskonale odnajdował się w trudnych warunkach wojennych. Sam mawiał „ Do końca mej służby wojskowej byłem szczęśliwy, gdy teren na mapie zaczynał się gmatwać i czernić warstwicami, najlepiej mi się wtedy wojowało. Przydało mi się na Podhalu w 1939 r., a nawet pod Falaise w 1944 r.

„Idąc do pierwszej bitwy będziecie żądali rachunku za całe 5 lat tej wojny – za Warszawę, za Kutno, za Westerplatte i za setki i tysiące bezbronych ofiar, które zginęły z ręki zaborcy. Zażądamy rachunku za każde polskie życie, które zabrali nam Niemcy”

Jednak do bitwy pod Falaise czekała go długa droga. Było internowanie na Węgrzech, potem Francja, gdzie jego czołgi zostały porzucone na skutek niewykonanego rozkazu, wydanego przez przełożonych Maczka. W przebraniu Araba przez Tunis, Maroko, Portugalię i Gibraltar dotarł do Szkocji. Tam znalazł się w swoim żywiole i wśród ukochanych pancerniaków, których szkolił do szturmów w Normandii. Dostał już Shermany i Cromwelle. W Europie wziął w końcu odwet. Zatrzymał pod Falaise 2. Dywizję Pancerną SS. Niemcy stracili 40 tysięcy żołnierzy wziętych do niewoli i 30 tys. zabitych lub rannych. Później brytyjski marszałek Montgomery powie „Byliście korkiem zamykającym butelkę, w której znaleźli się Niemcy!”.

Jego żołnierze parli naprzód. Dzięki znakomitemu manewrowi oskrzydającemu, po ciężkich walkach Maczkowi udało się wyzwolić Brekę, bez strat wśród ludności cywilnej. Za to dostał honorowe obywatelstwo Holandii. 26 marca 1945, pod łukiem Triumfalnym, odznaczono go Komandorią Krzyża Legii Honorowej.

Zespół Szkół Samochodowych i Mechatronicznych

ul. Przybyszewskiego 73/75
93-126 Łódź

telefon: 42 - 681-13 - 83
e-mail: zspnr22@wp.pl
witryna: www.zsp22.pl
www.zssim.pl

Po wojnie Stanisław Maczek osiadł na stałe w Szkocji, a ponieważ nie przysługiwała mu emerytura, musiał szukać pracy. Najpierw pracował w sklepie, a później został barmanem w hotelu. W 1946 r. pozbawiony został obywatelstwa polskiego. Nigdy nie narzekał, a jego najważniejszymi cechami były: inteligencja, wrażliwość, współczucie, cierpliwość i zrozumienie. – Bez wątpienia był liderem, zawsze w pierwszym szeregu. Po wojnie nie angażował się w działalność polityczną. Utrzymywał za to kontakt ze swoimi żołnierzami, odwiedzał ich. Aktywnie działał wśród kombatantów. Chętnie brał udział w uroczystych obchodach w rocznice bitew stoczonych podczas II wojny światowej przez polskie oddziały. Bliskie kontakty generał miał z mieszkańcami holenderskiej Bredy. Polskie obywatelstwo zostało mu przywrócone w 1971 r. W 1990 r. otrzymał awans do stopnia generała broni, a w 1992 r. został kawalerem orderu Orła Białego.

Losy gen. Stanisława Maczka odzwierciedlają historię Polski i obrazują niedole, jakich doświadczyli Polacy: życie pod zaborami i udział w I wojnie światowej w szeregach obcej armii, walki o niepodległość, dramat września 1939 roku, formowanie polskich jednostek i wreszcie walka z wrogiem w Europie Zachodniej. A po wojnie największe i najboleśniejse rozczarowanie: brak możliwości powrotu do Polski i niełatwa egzystencja w nowej ojczyźnie, która zapomniała o wojennych zasługach.

Stanisław Maczek był dowódcą wyjątkowym: jako jeden z pierwszych wykorzystywał mieszane jednostki piechoty, artylerii i jazdy; w latach 1918-1920 zasłynął uformowaniem nietypowej "brygady szturmowej", która działała jak współczesna jednostka specjalna; w walkach we Francji w 1940 roku dowodził 10. Brygadą Kawalerii Pancerniej; stojąc na czele polskiej 1. Dywizji Pancerniej, walnie przyczynił się do powodzenia aliantów pod Falaise. Nigdy nie mieszał się do polityki, zawsze lojalny tylko wobec Polski.